

DELAVSKI POLOŽAJ NA ZAPADU JE SLAB.

ZDAJ SE NI NOBENIH ZNAMENJ, DA SE OBRNE NA BOLJE.

V šumah se ne bodo pričeli z delom nekaj tednov.

Seattle, Wash. — Delavski položaj je tukaj izredno slab in prav nobenega upanja ni, da se v prvih dveh mesecih obrne na bolje. Brezposelnost je splošna in razširjena na vse stroke. Ljudje-radniški delavci predlagajo, da strokovno organizirani delavci oredotočijo vse svoje moči na zaračunavanje in da se naj dolgejši od združenih prodajnih porabi za prehranitev brezposelnih delavcev.

Legija vojakov in pomorščakov je sprejela resolucije, v katerih apelirajo na zvezno, državne in mestne oblasti, da podvzamejo potrebne korake, da brezposelni delavci dobe delo. Najprimernejše jim zdi, da zvezne države in mestne oblasti pričnejo z javnimi deli in tako absorbirajo vsaj deloma naraščajočo armado brezposelnih delavcev.

V mestu se nahaja zdaj tudi veliko brezposelnih delavcev, ki so delali na žagah in v šumah. Ti brezposelni delavci so ob tem času zelo redka prikazen, ker so navadno zaposleni po zimi. Slišijo se tudi glasovi, da z delom v šumah in na žagah ne pričnejo najmanj še nekaj tednov. Nekateri kiser govorijo, da prične z delom na žagah mogoče še koncem tega meseca. Gledajoč na to, da se delo ne bo začelo prej, kot prej, zato je splošno pričakovanje, da se mora obrniti na boljše, ker bo po par mesecih že spomlad tukaj.

Delavci iz drugih krajev naj nikar ne hodijo v Seattle za delom, ker dela ne dobe domači delavci in bi delavci iz drugih krajev le povečali armado brezposelnih delavcev.

AMERIŠKI ZRAKOPLOVCI SO SE VRNILI IZ DIVJINE.

Matrice, Ont. — Iz divjine so sem dospeli trije ameriški zrakoplovi in mornariški lajtnant Kloor, poveljnik zrakoplova, je poslal kratko poročilo mornariškemu departmentu. V tem poročilu pravi, da je 13. decembra 1920 zapustil z zrakoplovom Rockaway. Na svojem potu je začel z zrakoplovom v silen vihar. Tam, kjer je divjal vihar, mu je bilo nemogoče zaradi varnosti zrakoplovnega oboja se spustiti na tla.

Dne 14. decembra je bil prišličen spustiti se dol v veliki šumi, približno dvajset milj severovzhodno od Moose Factoryja v Jamesovem zalivu. V Moose Factoryju je došel dne 17. decembra. Na potu so zrakoplovec precej trpeli, kar govore njih detajlirana poročila. S hrano niso bili prekrbljeni in hranili so se z golobi poškari. Sreča zanje je bila, da je indijanski lovec našel njih sled, po kateri je spoznal, da prihaja od belih ljudi.

PRI JEKLARSKEM TRUSTU JE ŠE PRECEJ NAROČENEGA JEKLA.

Pittsburgh, Pa. — Čeprav podjetniki stokajo, da pohajajo naročila, je pri United States Steel korporaciji naročenih 2.143.122 ton jekla. Naročilo je približno za osem sto tisoč ton nižje kot v prejšnjem mesecu, vendar pa še tako veliko, da je klarskemu trustu ni treba odpustiti delavcev.

BANONI BOPARI SO ODNEŠLI BOGAT PLEN.

Kansas City, Kans. — Komaj je sel Produce Exchange banke zapustil bančne prostore, sta ga dva bandita pobila na tla in oropala za \$28.000 v gotovini in šekih. Po izvršenem ropu sta se bandita odpeljala v avtomobilu.

PET MILJONOV OSEB PRIZADETIH VLED BREZPOSELNOSTI V ANGLIJI.

London, 12. jan. — "Daily Herald" poroča, da je število brezposelnih delavcev in oseb, ki zavise od brezposelnih, naraslo na 5.615.000. Aktualno število brezposelnih je 1.460.000. Zadržni teden se je armada brezposelnih pomnožila za 186.000 novih rekrutov. Demonstracije brezposelnih se vrše dnevno. Velika kriza je tukaj.

BREZPOSELNOST V KANADI JE VELIKA.

FARMARJI ZAHTEVAJO STABILIZACIJO CEN ZA PŠENICO IN MISO.

Nepokoje med farmarji je opaziti v mnogih krajih.

Winnipeg, Man. — V zapadni Kanadi je zelo velika brezposelnost med delavci. Brez dela so strokovno organizirani delavci in bivši vojski, ki so se borovali v Franciji. Ti brezposelni delavci v štirih provincah napadajo od Velikih jezer zahtevajo, da provincajne vlade podvzamejo korake za omejitev brezposelnosti. V eni provinci je pa tudi veliki nepokoje med farmarji in groze s sifo, če se ne stabilizirajo cene za mso in pšenico.

R. H. Gale, župan v Vancouverju, B. C., izjavlja, da ne bo izvedel zahtev, da mesto prišli generala Rossa, da odpove dvorano za vojaške vaje brezposelnim delavcem, da se slišijo meddeljati govori na shodih brezposelnih delavcev.

Župan je rekel: "Ne vidim potrebe, da brezposelni delavci obdržavajo trikrat v tednu shode, na katerih govorniki razpravljajo o gnolobi kapitalističnega sistema in o sijajnih razmorah v Rusiji."

Položaj brezposelnih delavcev v Winnipegu je po izjavi odborikov organizacije dosluženih vojakov zelo kritičen.

"To ni vprašanje vpostavljenja za vojaka, ampak zanj je vprašanje rehabilitacije," je rekel A. E. Moore, poslanec delavske stranke v provincajni legislativi Manitobe, ko je govoril pred skupnim odborom veteranov. "Iz privatnih virov sem izvedel, da bo v nekaj dneh 35.000 delavcev v Winnipegu vrženih iz dela."

V svojem začetnem govoru je povdarjal, da je položaj izredno kritičen.

Farmarji v Saskatchewanu zahtevajo, da se podvzame hitro akcija za stabiliziranje cen za mso in pšenico. J. B. Muselman, tajnik organizacije žitnih pridelovalcev v tej provinci, pravi, da se je med farmarji v mnogih krajih pojavila panika in so pri volji se poslužiti vsakega sredstva, da dobe odpomoi.

Dejal je: "Delegacija iz severozapadnega kraja se je oglasila v moji pisarni in mi je naslikala sliko pravega trpljenja med njimi, ki je resnična. Prerokovali so, da izbruhnejo nemiri, ako se ne kaj ne izvrši, kar obdrži pšenične cene."

"Po njihovem načrtu se imajo sklicati trije veliki shodi v provinci, na katerih se združijo na eno, pod katero farmarji ne bodo prodajali, in da se uvede popoln moratorij, po katerem se ne morejo izstirati dolгови v Saskatchewanu, dokler se ne doseže pravična cena."

Panične razmere niso mogoče toliko nastale zaradi padanja cen, čeprav je to zelo resna stvar, ampak ker se farmarji zavzeta njegove brezmoči, kadar zahteva dobro ceno za svoje proizvode."

Poročila iz Calgaryja, Edmonta in drugih mest v Alberti se glasijo, da vlada velika beda med delavci, med katerimi je mnogo dosluženih vojakov, ki so se borovali v Franciji.

KOLIKO JE PODJETNIKOM POGODBA SVETA.

PRELOMLJO JO, KADAR SE JIM ZDI PRIKADNA ZA PRELOM.

Delavska organizacija je pa sredstvo, s katerim se besedolomni podjetniki nauče spoštovati pogodbo.

Rochester, Minn. — Tukaj se kuha splošen izpor stavbinskih delavcev. Podjetniška organizacija, organizirana pred trim letom, je izdelala novo mezdno lestvico za vse stroke stavbinskih delavcev. Podjetniki so obljubili med sabo in drug drugemu, da to mezdno lestvico vsilijo stavbinskim delavcem s prvim januarjem. Po izjavi W. H. Newsona, predsednika organizacije zidarskih delavcev, so podjetniki svedočili, da vržejo vsakega podjetnika iz podjetniške organizacije, ki bo plačal več svojim delavcem, kot govori nova lestvica in o kateri niso vprašali stavbinskih delavcev, če so zadovoljni z njo. Po tej mezdni lestvici se ima mezdni znižati od deset do pet in dvajset centov na uro. Gospodje podjetniki bi gotovo najraje videli, da bi delavci kar delali zastoj. Podjetniki so izbrali svedoča tak čas za izvedenje svojega načrta, ko je najmanj dela v stavbinski stroki, računajoč, da se prav zanesljivo obnese, čeprav pogodba z organiziranimi stavbinskimi delavci šele poteka 1. aprila 1921. Dali so delavskim organizacijam samo šest dni časa, da sprejamejo podjetniški ultimati ali zavrnejo.

Vsi podjetniki so tudi izjavili, da so za odprto delavnico. Z drugimi besedami to pomeni, da žele, da se uničijo delavske strokovne organizacije.

Podjetniki so svedočili delati svoje zaključke brez delavcev in za to so jim tudi delavske organizacije odgovorile, da ne odnehajo od stare mezde tudi za en las. Organizacija za organizacijo je o svojih zaključkih, da ne sprejme podjetniškega ultimata. Med delavci ni bilo izdajalec. Podjetniki se niso odgovorili na odločitve ultimata od strani delavskih organizacij, ali znamenja govore, da se kuha splošen izpor. Koliko časa bo trajal ta izpor, če se izvede, se pokaže, ko se oživi zopet stavbinska obrt, kar se prav zanesljivo zgodi spomladi. Takrat bodo prevzeti stavbinski podjetniki prav zanesljivo postali zelo krotki.

HOTEL V OGNJU, DVA MRTVA, VEČ RANJENIH.

Cleveland, O. — V hotelu Chestnut, ki se nahaja na vogalu Dvanajste ulice in Chestnutove ceste, je nastal ogenj, ki se je kmalu razširil v velik požar. Gospostom je bila odrezana pot na prosto, kajti po izjavi policije so se zrušile rešne stopnice, ko se je teh stopnic komaj poslužilo par oseb. Ognjenjaci so razpeli rešne mreže, v katere so skakali ljudje. V temi je pa marsikdo zgrešil mrežo in priletel na trdi tla. Dve osebi sta umrli na posledicah opekline in vdihavanja dima, več oseb pogrešajo, precej oseb je pa zadobilo težke poškodbe.

POŽAR JE UNIČIL SEDEM LETAL.

Galesburg, Ill. — Tukaj je zgorelo sedem letal, ki so bila shranjena v neki leseni skupni zunanji menzi. Letala so lastnina Caldwell Bros. Aerial kompanije. Škoda znaša okoli petdeset tisoč dolarjev.

VREME.

Chicago in okolica: V petek jasno in gorkeje. Južnospadnini vetrovi. Temperatura v zadnjih 24 urah: najvišja 21, najnižja 10. Sonce izide ob 7:17, zaide ob 4:40.

FRANCOZI POTOPILI SOVJETSKI TRANSPORTNI PARNIK V ČRNEM MORJU.

Carigrad, 12. jan. — Francoski rusili so napadli in potopili ruski transportni parnik z rdečo zastavo, ki je plul iz Novorosijska v Trebizond. Napad je bil izvršen deset milj zapadno od Novorosijska. Del moštva na transportu se je rešil s plavanjem proti bregu, ko je parnik obšel na pesku.

REPUBLIKA AVSTRIJA JE BANKROTIRALA.

V Berlinu so izvedeli, da vlada na Dunaju izroči upravo republike ententni komisiji.

DUNAJČANI SO ZAGROZILI PROFITARJEM, DA JIH OBSESIJO NA SVETILNICA.

London, 12. jan. — Depesha iz Berlina se glasi, da je nemška vlada prejela poročilo z Dunaja, da je Avstrija bankrotirala. Avstrijska vlada je obvestila entento, da nima več nobenih sredstev in valed tega ne more več upravljati države.

Dunajska vlada je sporočila zavzemnikom, da odstopi 15. januarja in izroči vladno upravo zavzemniški odškodninski komisiji.

Dunaj, 11. jan. — Zastopniki delavskih organizacij so danes konferirali z ministri predsednikom Mayrom glede nastajajoče druginje. Konferenca je bila zelo vzburljena. Zastopniki unij so zagrožili, da vlada do konca tega meseca ne pokaže, da je zmožna zvesti verifikativno, tedaj bodo organizacije vzele zakon v svoje roke in obesile profitarje na pouličnih svetilnicah.

NAPOVED ZA ZNIŽANJE MEZDE.

Peoria, Ill. — Uradniki Holt kompanije, ki izdelava traktorje in za katero dela skoraj poldrug tisoč delavcev, naznanjajo, da bo kompanija znižala delavcem mezo za dvanajset odstotkov. Uradniki niso rekli besedice, da kompanija namerava znižati svoj profit. Delavci pač menijo, če bi kompanija znižala svoj profit, da bi delavcem ne bilo treba znižati mezde, ampak kompanija bi jo lahko še povišala. Delavci pri tej kompaniji niso organizirani, kajti če bi bili delavci organizirani, bi kompanijski uradniki ne napovedovali že naprej znižanja delavske mezde tako malomarno, da se delavci lahko pripravijo na obrambo proti kompanijski diktaturi v tovarni.

PETLETNI DEČEK IZVRŠIL SAMOMOR.

Detroit, Mich. — Petletni Joe Griehvich se je ustrelil v kuhinji ob enu, ko sta njegova oče in mater obedovala, v drugi sobi. Kroglja iz revolverja je zadela otroka v čelo in bil je na mestu mrtve. Oče pravi, da je deček pretepel, ker se je igral z majhni si zmočil noze. To je otroka tako užalilo, da je izvršil samomor.

McSwineyeva vdova se je vrnila domov.

London, 12. jan. — Mrs. Terence MacSwiney, vdova korskkega župana, se je včeraj izkrcala s parnika, ki jo je privedel iz Amerike. Vdova pravi, da "vsa Amerika simpatizira" z irskimi republikanci.

Belfast, Iraka, 12. jan. — Črnorujavci so v terek ponoči ustrelili Johna Dorana, voditelja simfonjeve v Candoughu, ki je bil obtožen, da se je udeležil nekega napada na vojake. Doran je bil poženjen iz postelje in odpeljan v bližnjo hosto, kjer je bil ustreljen. Njegov brat Mihael je moral iti z njim, da je videl kakuceljo.

MEDNARODNA ARMA-DA PROTI RUSIJI.

Francija je menda pripravila nov načrt za napad na Rusijo, medtem ko Aleksander Kerenski v Parizu obseja vsako oboroženo intervencijo. Anglija je samo "za obrambo".

London, 12. jan. — Iz tukajšnjih uradnih krogov se poroča, da bodo imeli ententni ministri predsedniki pred seboj načrt mednarodne armade proti sovjetski Rusiji, kadar se snidejo na prihodnji konferenci dne 18. januarja v Parizu. Iz istih virov se poroča, da Anglija nima nič proti temu načrtu, izvzemši da ona ne bo dala vojskva za to armado v slučaju ofenzive proti Rusiji, Anglija je za "defenzivni kordon", ki naj brani zapadno Evropo pred po-plavo bolševizma.

Angleški diplomatje pravijo, da so v Parizu velikem strahu valed novega napada na Poljako. Francija bi rada sklenila gotovo alijanco z Anglijo v slučaju nove bolševiške ofenzive, toda Anglija je samo za "obrambno alijanco", v katero naj stopi tudi Nemčija.

Britaka vlada najbrže ne stori nobenega koraka, dokler ne dobi odgovora iz Moskve glede trgovske pogodbe. Kot se govori, ni angleška vlada zajamela v pogodbi, da bo rusko slato varno pred zasebo, kadar pride v London kot plačilo za nakupljen material; dalje je Lloyd George v takni v trgovsko pogodbo zale delo toliko glade humanistične propagande. To pomeni, da meškova vlada morda zavrže pogodbo. Trgovsko ministarstvo samo nima dosti upanja, da bo pogodba sprejeta v Moskvi.

Pariz, 12. jan. — Kerenski je včeraj predložil resolucijo v "ruski ustavodajni skupščini" v Parizu, ki ostro zloga vsako oboroženo vmešavanje tujih držav v notranje zadeve Rusije. Resolucija je najbolj udarila Francijo, ki je pomagala Denikinu, Kolčaku in v minulem letu pripoznala Vrangla in ga zalagala z orožjem in strelivom.

"Intervencija tujih držav utrjuje stališče bolševikov," se glasi resolucija. Socialni revolucionarji in kadetje so sestavili nekaj oklice na rusko ljudstvo, pozivajo ga, da naj ovrže sovjetski sistem in ustanovi federativno demokratsko republiko. Delegat Karlanov, ki zastopa donske kozake, je dejal, da kozaki so se lani bojevali proti sovjetom in Kolčaku.

PRODUKCIJA PREMOMA.

Washington, D. C. — Geološki in zemljemerski služba naznanja, da je bilo v letu 1920 proizvedenih 646.000.000 ton meškega premoga. Navklje tej ogromni produkciji premoga so sliki skoci vse leto, da premog primanjkuje na domačem trgu. Zakaj je primanjkoval premog na domačem trgu, pa lahko vsakdo ugane.

IOLA V ŽENSKEM TELESU.

St. Louis, Mo. — Mrs. Chas. Probstmeyer se je dala operirati na slepiču. Zdravniki, ki so izvršili operacijo, so pronašli, da ni bila bolna na slepiču, ampak bolečina ji je povzročila igla, ki se je drgnila ob slepič. Probstmeyerjeva ne ve, kako je igla začla v njeno telo.

PARNIK NA VROKEM MORJU KLIČE NA POMOČ.

New York, N. Y. — Norveški parnik "Ontaneda", ki je odplul iz New Yorka proti Norveški, je odpodal brezbržno bručajočo, s katero pravi za pomoč. Svojo pozicijo naznanja 1.500 milj proč od New Yorka. Angleški tovarni parnik "Philadelphia" je odplul na pomoč.

VELIKI NEMIRI IN IZGREDI V INDIJI.

Policija je brez moči, da bi potlačila vstaje; vojaštvo je poslano.

KMETJE SO SE DVIGNILI PROTI KEMLIŠKIM LORDOM.

Allahabad, Indija, 11. jan. — V Butanpuru, 60 milj severovzhodno od tukaj, so izbruhili veliki kmetaki nemiri in izgredi. Policija je brez moči, da bi zatrla vstaje in poklicano je bilo vojaštvo iz Lucknowa. Kmetje so požgali mnogo hiš zemljikih gospodarjev. Šeststo oseb je bilo aretiranih.

London, 12. jan. — V okrožju Rai Bareli v britski Indiji so se dvignili kmetje proti zemljikim lordom. Kri je tekla in mnogo oseb je izgubilo življenje. Britake oblasti v Indiji javljajo, da so indijski poljedelski delavci organizirali "sovjete" in gospodarji so takoj zahtevali, da se te organizacije razpuste. Nato so sledili krvavi boji. Britaka uprava v Indiji iskreno upa, da bodo vojska in kmeti naredili mir.

DELAVSKI POLOŽAJ V DETROITU SE JE ZA LAS IZBOLJŠAL.

Detroit, Mich. — V nekaterih delavnicah so pričeli ta teden s delom. Majhno število delavcev so nastavile tudi nekatere druge kompanije. Fordova kompanija naznanja, da prične s delom 1. februarja. O mezdah pa tovarnarji trdovratno molče in ne da jo glasni od sebe, kaj nameravajo z njimi.

HRUPNE PARADE PRI PREDSEDNIŠKEM VSTOLICENJU TE DO.

Marion, O. — Izvoljeni predsednik Harding je sporočil senatorju P. C. Knoxu, predsedniku kongresnega odbora, in Edward B. McLeanu, predsedniku meškanskega odbora za predsedniške vstoličenje, da se črta ves program za predsedniško vstoličenje. V tem obvestilu pravi, da naj se opusti ples in parada in vsa ceremonija naj se izvrši popolnoma preprosto.

FORD ZOPET GROZI S TOŽBO.

Norfolk, Va. — Tukaj se sliši, jo glasovi, da znani tovarnar Ford namerava tožiti rev. Lewis Mendossa, znanega židovskega rabija in pridigarja, zaradi žaljenja na časti, ker ga je imenoval "ignorantnega strojnika" in "zelo ignorantnega dondajjavec". Rabi je rekel, da je Ford tako ignoranten, da ne zna pisati črkanke, amok denarna moč, podpirajoča taki članek, skuša ustvariti plemensko sovraštvo.

FOREC JE SKOČIL Z DEVEČGA VLAKA.

Dixon, Ill. — Ko je osebni vlak vozil skozi postajo Maple Park s hitričo petdeset milj v uri, je skočil z vlaka neki Joseph Oliver iz Detroita, Mich., kateremu se je hipno omražil um. Pri skoku je zadobil zelo težke poškodbe, tako da so ga prepeklili v bolnišnico v De Kalb. Oblasti se zdaj trudijo, da najdejo njegove sorodnike. Oliver je bil na potu v San Francisco.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cena oglasov po dogovoru. Rokopisni se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 za pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.65 za tri mesece, in za izvenstvo \$5.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$9.00 per year.

CHICAGO 31

Datum v objavi: 1. januar 1921. Poleg valnega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevnom potekla naročnina. Posvetite jo pravičnemu, da se vam ne ustavi list.

JASNI SE!

Profesor Douglas Johnson je s foruma Public Ledgerja v poljudni besedi razložil, kako se je reševalo jadransko vprašanje, specijelno pa reško vprašanje. Iz njegovega govora je jasno razumeti, da so edino Američani stali na strani Jugoslovancev, ne zaradi tega mogoče, ker bolj ljubijo Jugoslovane kot Italijane, ampak ker so bili Američani za pravično rešitev jadranskega vprašanja. Iz njegovega govora je bilo tudi razumeti, da so bili Jugoslovani v tistem trenutku izgubljeni, ko so pristali, da se pogajanja zaradi rešitve jadranskega vprašanja, posebno pa zaradi Reke, Kvarnerskih otokov in Zadra vrše samo med Italijo in Jugoslavijo, ker so Italijani lahko vsakčas zagrozili, da bodo zahtevali izvršitev londonskega pakta, žveddajoč se, da jih podpirata Francija in Britanija, če Jugoslovani zahtevajo tako rešitev jadranskega vprašanja, ki ne zadovolji Italije.

Vsa ta dejstva, ki jih je navedel ameriški profesor, so dobro znana jugoslovanskim diplomatom, ki pa niso niti enkrat odprli svojih ust in povedali jugoslovanskemu ljudstvu, kako se rešuje jadransko vprašanje. Dolžnost teh diplomatov je bila, da naznanijo jugoslovanskemu ljudstvu vsa pota, katerih se poslužujejo italijanski imperijalisti, da anektirajo nekaj sto tisoč Jugoslovancev.

Italijanska propaganda je izdala v Ameriki milijone, da dobi simpatije Američanov. Nji nasproti je stala samo propaganda "Jugoslovanskega republikanskega združenja" s svojimi skromnimi sredstvi, da odbija italijansko propagando. In odpor J. R. Z. je povzročil, da italijanska propaganda ni dosegla uspeha, ki ga je pričakovala, da ga doseže s svojim delom. Jugoslovanska vlada ni storila skoraj nič, da nastopi proti italijanski propagandi v Ameriki. Mogoče se ji zdelo, da je nepotrebno, da v Ameriki kaj podvzame proti aneksijski požljivosti italijanskih imperijalistov, ker "Jugoslovansko republikansko združenje" dobro vrši svoje delo. Ali če jugoslovanska vlada ni ničesar storila v Ameriki proti aneksijski popolnoma jugoslovanskih pokrajin v Italiji, je bila njena dolžnost, da nekaj stori v Parizu in Londonu. Njena dolžnost je bila dokazati britskemu in francoskemu ljudstvu, da se povzroči jugoslovanskemu ljudstvu v nebo vpijoča krivica, če se izvede londonski pakt.

Čitali in slišali smo sicer, da je jugoslovanska vlada poslala nekaj "jezičnih" doktorjev v Pariz. Ali kasneje smo izvedeli, da so doktorji prav radi naglašali, da imajo stike s francoskimi in drugimi državniki, o njih delu, da se zavrže za jugoslovansko ljudstvo krivični londonski pakt, pa nismo slišali in čitali. Iz tega je sklepati, da so doktorji polagali več važnosti na to, s kom sede opoldne pri obedu, zvečer pa pri večerji, kakor da razgrnejo za jugoslovansko ljudstvo krivični londonski pakt pred britskim in francoskim ljudstvom in apelirajo na nju za moralno pomoč, da se ta pakt zavrže, ker sloni na krivici. Povedali bi bili lahko brez ovinkov v obraz britskemu in francoskemu ljudstvu, da so Združene države vstopile v vojno, da velja enaka pravica za velike in male narode in da se Amerika tudi po sklenjenem premirju drži tega principa. Odprta beseda na britsko in francosko ljudstvo bi več dosegla kot vsa pomenkovanja s služabniki francoskih in britskih diplomatov pri obedu ali pa večerji.

In če zdaj pogledamo v starokrajske liste, kaj čitamo? Nobene besede, da je Amerika dosledno zahtevala, da se zavrže londonski pakt in sprejme Wilsonova črta, ampak v teh listih najdemo, da so Britje in Francozi veliki prijatelji Jugoslovancev.

Torej se zdaj, ko je že več sto tisoč Jugoslovancev anektiranih po Italiji zaradi nesrečne rapalske pogodbe, se jugoslovanskemu ljudstvu ne pove resnica, se temu ljudstvu ne pove odprto, da je edino Amerika stala na strani Jugoslovancev, ker so bile njih zahteve pravične, francoska in britska diplomacija je pa podpirala Italijo, ker se je izrekla za londonski pakt.

Jasni se in počasi bo jugoslovansko ljudstvo izvedelo, zakaj je nastala jugoslovanska iredenta, čeprav skušajo oficijelni jugoslovanski krogi potegniti zagrinjalo prek te zadeve.

Pred devetdeset leti.

Pred enim tednom — ravno na Novega leta dan — je preteklo devetdeset let od kar se je v Ameriki odigral dogodek, ki zasluži, da ga pokličemo v spomin.

Bilo je 1. januarja 1831. V Lancasterju, Pa., je takrat eksistiralo neko "Literarno društvo", ki je aranžiralo javno razpravo o vprašanju, da li je železnica praktična iznajdba ali ni. Ker društvo ni imelo primernih prostorov za razpravo, je napravilo kofski svet, da naj prepusti šolo v ta namen, ki je bila itak prazna na praznik Novega leta. Solški svet je pa na to prošnjo odgovoril sledeče:

"Z veseljem damo šolske prostore Literarnemu društvu, kadar bo društvo razpravljalo o kakšnem poštenem moralnem vprašanju, toda vprašanje železnice je neumno bi hudičovo. Ako bi bil vsemogočni Bog kdaj hotel, da se ljudje vozijo s strojno hitrico sedem milj na uro, bi bil to že davno povedal po svojih prerokih. Ker pa ni v njegovem svetem pismu nič rečenega o železnici, je kofski svet prepričan, da je železnica iznajdba sam hudič, ki bi rad s to iznajdbo zapeljati neumrjote duše v peklo. Iz teh razlogov odločno odklanjamo prošnjo Literarnega društva in šola mora biti zaprta na ta dan."

Tako je bilo pred devetdesetimi leti — in tako je še danes! Železnica, ki je takrat "divela s strašno hitrico sedem milj na uro", medtem ko danes drvi osemdeset milj, naravno ni več hudičeva iznajdba. Poslušajmo se je vsi šolski svetniki in vsi "služabniki božji", ki še vedno strašijo s hudičem, in nikomur ne pride na misel, da se na vlak vozi, njegova neumrjota duša v peklo.

Nekaj ljudi je še živih, ki so se rodili leta 1831. in ti ljudje vedo, da so v njihovem življenju prišli še druge "hudičeve iznajdbe", kakor na primer telefon, avtomobil, eroplan in milijoni drugih reči.

Kaj pa še doživi človek, ki se je rodil 1. januarja 1921, ako bo živel devetdeset let? In mar ne bo živel? Danes se lahko razpravlja o železnici — ako bi se kdo brigal za take razprave, ali bilo bi smekno. Kdor ni še danes prepričan o praktičnosti železnice, mu pravimo, da je bedak in pri tem ostane.

Ampak danes se razpravlja o drugih rečeh na primer, da li je praktično, če se železnice socializirajo, pa ne samo železnice, temveč vse, vse če se socializira. In, ali jih slisite? Ali slisite izjavo šolskega sveta iz Lancasterja, Pa., ki se živi? Ali ne pravijo, da je socializiranje in socializem sploh "hudičeva iznajdba" in zapirajo poslopja razpravam o tem momentalnem vprašanju?

Kdo se danes ne smeje, ako čita gornjo izjavo šolskega sveta o hudičevi iznajdbi železnice?

Kdo se ne bo danes devetdeset let — in še prej — smejal, ko bo čital "modre izjave" sedanjega časa o socialnem preobračju, ki pride tako gotovo kakor je prišla železnica!

KAKO NASTAJAJO SOCIALISTI.

"Iz mene že ne naredite socialista", pravi zakrknjeni delavec. Dobro. Če jaz ne, bo pa kdo drugi.

Ako ne bo drugi, boš čital socialistične liste, ki te privedejo na pravo pot.

Ako tega ne store socialistični listi, stori to tvoj delodajalec.

Ako ne delodajalec, bo mestni svet.

Če ne mestni svet, bo župan.

Ako ne župan, bo kongres.

Ako ne kongres, bo predsednik.

Ako ne predsednik, bo sodišče.

Če ne sodišče, bosta dve stari stranki.

Ako ne stari stranki, bodo trasti.

Ako ne draginja, bo ves prokleti sistem.

Dovolj je torej priložnosti, da postaneš socialist.

Nekateri delavci so socialisti vsled lastnega prepričanja, drugi se pustijo prepričati od drugih, so pa tudi taki — in teh je dosti — ki jih pasje razmere vržejo v socialistično stranko.

In končno se vsi znajdejo v stranki, v katero spadajo. — Ralph Korngold.

DOPISI.

Chisholm, Minn. — Vsem onim, ki se zanimajo za reorganizacijo soc. kluba, kakor tudi onim, ki so že podpisali vstopnice k J. S. Z. naznanjam, da se vrši končna reorganizacijska seja v nedeljo, 16. jan. t. l. dopoldan, takoj po seji dr. Karl Liebknecht, kar bo okrog enajste ure dopoldne.

Vabim torej vse one, ki se zanimajo za politično organizacijo razredno zavednega delavstva — socialistično stranko, da pridejo na to sejo ter se pridružijo svojim tovarišem v vrstah razredno zavednega delavstva, da tako skupno delujemo za osvoboditev delavstva iz mežne sužnosti. Delavci, v organizacijo in na delo! — Chas. Pogorelec.

Lorain, O. — Kakor po celi državi tako tudi tukaj splošni položaj ni rožnat za delavce. Vse male tovarne so dale svojim delavcem novopleteno darilo v obliki znižane mezd in krajšega delovnega časa.

Iz stare domovine je prišlo že več rojakov in rojakinj v tukajšnje naselbine, katerim se pa že na obznan čita, da niso bogve kako zadovoljni. Vred tega je naša dolžnost, da jih napravimo zadovoljne, kolikor je pač nam mogoče. Toda one dežele, po kateri so hrepeneli, jim pa ne moremo dati.

Društvo "Bled" št. 17 SNPJ priredi v soboto zvečer 15. januarja t. l. plesno veselico v Alojz Virantovi dvorani. Na tej veselici bodo točili dobrote Erijskega jezera pomekane z Marijaevskimi kapljicami, tako da bodo dobrote blažene prohibicije delne svojega spoštovanja. Še par tednov in zopet dobimo pust vseh pustov, zato se pa zabavajmo dokler imamo še čas. Mazilo za odpravo kurjih oči bo delil rojak Frank Anzele brezplačno. Zato vabimo vse Slovence in Slovenke, da posetijo to veselico v polnem številu. Kot je bilo sklenjeno na zadnji seji, mora kupiti sleherni član tega društva za en dolar vstopnice. — Frank Rupnik, tajnik.

(Opomba ured. — Za obvezno številko Prosvete prepoznajte prejetje ta dopis. Zakaj ne pokličete prejetje? — Pozdravi!)

Nokomis, Ill. — Delavskih razmer ne bom opisoval, ker itak niso dovoljne za nas trpine. Sploh pa za delavstvo razmere itak še nikdar niso bile dovoljne, ker moramo vedno garati in delati kot črna živina, ako hočemo, da se skromno preživimo. Poleg vseh drugih dobrot smo sedaj dobili tudi neprostovoljne poštne. Po novem letu so namreč pričeli tukajšnji rovi obratovati samo s polovico časa. Pa kaj delavci? Ampak kaj bodo počeli tukajšnji trgovci, ki bi radi kar naenkrat vse prodali kar i-majo zaloge in sicer vse tako "poeni", da bi bilo treba vedno večji kup denarja dati kot se dobi blaga.

Naznanjam vsem članom tukajšnjega socialističnega kluba št. 128 JSZ, da zadnja glavna letna seja ni mogla vršiti vsled premoje udeležbe in da tudi ni bilo mogoče izvoliti nov odbor. Ker je pa prejšnji tajnik pustil tajništvo sem bil prisiljen jaz prevzeti vse posle dotlej, da bo izvoljen novi tajnik. Vred tega pozviljen vse člane tukajšnjega kluba, da se polnoštevilno udeležijo prihodnje seje 16. januarja t. l., to je tretje nedelje v tem mesecu. Pričetek seje točno ob deseti uri dopoldne. Na tej seji bo treba izvoliti nov odbor kakor tudi določiti čas in kraj zborovanja v bodoče.

Apeliram na vse rojake v tej naselbini kakor tudi v bližnji okolici, da se polnoštevilno udeležijo te seje in da pristopijo k našemu klubu, ki pripada edini pravi delavski politični stranki — socialistični. Apeliram na brate Hrvat, da se nam pridružijo. Sploh bi pa bila dolžnost slehernega delavca, da bi bil organiziran v delavski politični stranki, kajti mesto delavca je v vrstah političnega organiziranega delavstva in nikjer drugje ne. Le organizirani bomo dosegli izboljšanje razmer, neorganizirani bomo pa vedno ostali predmet izkoriščanja.

Vred tega, vsi v vrste politično organiziranega delavstva. Ne bodimo tako brezbrilni v ravno

tako, kakor vprašanje, ali je ta. Čim bolj bomo organizirani, tem bolj bo za nas — Anton Kramarja.

Akron, O. — Delavske razmere v tukajšnji naselbini so izredno slabe. Kot je gotovo že znano slehernemu rojaku, so tukaj velike tovarne za kavčuk, v katerih je skoro popolnoma umavljen o-brat. Vred tega svarim vse rojake, da bi hodili sem za delom, ker je tukaj dovolj brezposelnih. Moja se razmere splošnoje boljše bodo.

V društvu naših ostrih nasrednjemo se precej dobro. Društvo "Dolence" št. 170 SNPJ napreduje pravičljivo. Napredovalo bi lahko bolje, ako bi se člani bolj zavedali svojih dolžnosti na pravi delavski in jednoti in se aktivneje udeleževali mesečnih sej. Vred tega apeliram na vse člane tega društva, da se udeležujejo redno in polnoštevilno mesečnih sej. Kajti skoro vedno je na dnevnem redu kak zelo važna zadeva in ako se člani ne udeležujejo sej, navadno potem kritizirajo, da ni bilo pravičnega sklenjenega. Hvalje, delujmo vsi skupno v tej vrsti na napredek in pravi delavski jednote. Udeležujte se saj izpolnite pravila in našo delovno bo napredovala.

Nadalje apeliram kot novozvoljeni tajnik na vse člane, da redno prispejujejo mesečni uasement in na čekatje do zadnje minute. Izpolnjujmo dolžnosti, katere nam nalagajo pravila, delajmo skrbno in naše društvo bo napredovalo. Pustimo vse osebnosti na strani, ker to le ovira napredek. — Prosim vse člane društva "Dolence" da vpoštevnijo to moje naznanilo in apel.

Končno apeliram tudi na vse rojake v tej naselbini kakor tudi v bližnji okolici, ki še niste pri nobenem podpornem društvu, da pristopite k našemu društvu, ki pripada največji in najmočnejši slovenski podporni organizaciji Slovenski narodni podporni jednoti. Zavarujte se za vsak slučaj bolezni ali nesreče, dokler je še čas, ko ste čili in zdravi. Niheče va, če in kdaj pa čaka nesreča, kajti imamo delavce, ki so pri svojem delu in v novem delu vedno v nevarnosti, da oboli ali postarajo. — Frank Kolar, tajnik.

Johnston City, Ill. — Glede delavskih razmer sem bi se še ne pritožil, ker delamo še prihično in tudi zaslužek še ni tako slab. Toda največji križ pri vsem tem je to, da naši ljubi traveci odkakor niso spoštovati pravic in velebitnosti listov, da so čene padle, namreč oni še vedno prodajajo življenske potrebščine po cenah, ki so bile v modi za časa vojne. Vred tega nam delavcem tudi ničesar ne ostane.

In to bi se vse potrpeli. Toda delovanje tukajšnjega katoliškega dušnega pastirja pa presegla že vse majo. Prišel je namreč agitirati za nekako solo, v kateri bi podnevali "božje sestree", kakor jih nekateri nazivljejo. Temu dušnemu pastirju se je posrečilo, da je vjel na limance nekoliko svojih vernih duše, ki so se zavzele, da bodo zbrale 14-1500 dolarjev za gradnjo te šole, v kateri pa po mojem prepričanju in tudi bližnjim ne bodo drugemu podnevali kot katekizem. V tem mestu je naseljenih mnogo Hrvatov in Slovencev, toda zelo malo jih je, ki bi se vsedli na limance dušnega pastirja, kar je zaupanje Prosvete, ki je odprla rojake, da ne drvi jo slepo čez dv in stri raznim dušnim pastirjem, katerim je dolar prvi in zadnji.

Ob hodičih praznikih sem prišel pa da naprečanja, da je naš dušni pastir bolj travec kot maršakeri drugi v tem pokliu. On je namreč kupil 25 funtov moke, in katere je spekel hostije. Iz vsake take moke pa napravijo dvačast hostij, katere prodajo po dolarju. Koliko on dobi za moko potem, pa lahko vsak sam izračuna. — Tony Sharpe, delavec.

Še je obdal tri strele na svojo očeta.

East St. Louis, Ill. — 24-letni George J. Cashel je oddal tri strele na svojega očeta Charlesa Cashela, bivšega berlina, nekar je oddal na policijsko postajo in se podal. Povedal je, da je dejanje izvršil v peopu.

Še je obdal tri strele na svojo očeta.

East St. Louis, Ill. — 24-letni George J. Cashel je oddal tri strele na svojega očeta Charlesa Cashela, bivšega berlina, nekar je oddal na policijsko postajo in se podal. Povedal je, da je dejanje izvršil v peopu.

SMRTNA KOSA JE KOSILA MED NEDELJSKIMI LOVCI.

Bloomington, Ill. — Nic uanj kot pet in dvajset človeških živitev je v letošnji lovski sezoni zahvalov loy v Centralnem Illinoisu.

Noal Peak je bil obstreljen, ko se je sprožila puška njegovega tovariša. Udar je zaradi prevelike izgube krvi.

Joseph Knetzer iz Carlinville je imel za ranami, ki mu jih je povzročil strel iz njegove puške. Njemu se je puška sprožila, ko je hotel sez plot. A. J. Wagener iz Windsorja je bil ubit, ko je lovil zajca. Spodtaknil se je na stroju, njegova puška se je sprožila, strel mu je pa odnesel del glave.

William Troxel iz Edinburga je ustrelil sebe v nogo mesto zajca, ki je smuknil mimo njega. Joseph Buchman iz New Berlina je bil zadet v trebuh in obe nogi. Stopil je izza grma, ko je njegov tovariš oddal strel na zajca. Louie Brozer iz New Berlina je izgubil levo roko, ker se je njegova puška sprožila ponesreči. William Gillan je izgubil vid. To je posledica strele, ki ga oddal njegov oče.

Tako se vrše nesreče, ker hodijo na lov ljudje, katerim ni zapuati se lesene puške, ki jih lovi manj pa puško, s katero se res lahko strelja. Pravi lovec ne bo hodil nikdar okoli z napetim petelnom, ker ve, da lahko petelina napne, ko puško dvigne, da pomeri z njo. Pravi lovec tudi ne bo nikdar tako nosil puške na lovu, če se mu slučajno sproži po nesreči, da bo obstrelil svoje tovariške. Pravi lovec ne bo streljal, dokler se ne prepriča, da strelja na zverjan in ne na človeka.

300.000 DELAVCEV BREZ DELA V CHICAGU.

Chicago, Ill. — "Delavska federacija" v Chicagu skliče konferenco na 6. februarja, na kateri bodo zastopniki strokovno organiziranih delavcev razpravljali o sredstvih, da se izboljša položaj, ki je bil ustvarjen na umetni način.

John Fitzpatrick, predsednik "Delavske federacije," je rekel, da je brezposelnost umetno ustvarjena. Povedal je, da je došlo dela za vse delavce, ali podjetniki ispirajo delavce po skrbno izdelanem načrtu, da tako delavcem vlijijo beranške meče in porušijo organizacije.

Največ je brez dela stavbinških delavcev, kovinskih in krojaških delavcev. Tudi umanjarskih delavcev je veliko brez dela.

Vseh delavcev je brez dela okoli dve sto tisoč.

Japonski vojak ubil ameriškega častnika.

Tokio, 12. jan. — Časopisi iz Vladivostoka poročajo, da je japonski vojak ustrelil vjkega častnika z ameriške križarke Albany.

Knjige! Knjige!

Leposlovno-znanstvena knjižnica Slovenske narodne podporne jednote (Književna matica) je pravkar izdala prvi dve knjigi:

"Zajednici". Spisal Ivan Molek. Socialna povest iz življenja slovenskih delavcev v Ameriki, ki pokazuje težke posledice suspendiranega zakona in mazaškega sodravljenja spolnih bolezni. Resnična slika gnilih družabnih razmer. — Knjiga je trdo vezana v fine platnice, ima 304 strani in stane s poštnino vred \$1.75.

"Zakon blagomestje". Spisal J. Howard Moore, prevlel J. M. Poljudna znanstvena razprava o razvoju življenja in človeka in ponavljanju fizičnega in duševnega razvoja pri slehernem posamezniku. Ta knjiga je ključ do mnogih tajnosti in pojasnjuje razne instinkte, ki jih vidimo vsak dan pri otrocih. Knjiga ima 12 slik, je trdo vezana, šteje 86 strani in stane s poštnino vred \$1.50.

Kdor naroči obozem obe gornji knjigi, ju dobi na tri dolarje popustna prosto. — Z naročbo je pošlati denar po Money Orderu, čeku ali v gotovini v registriranem pismu.

Kdor ljubi dobro, podučno čtivo, naj takoj naroči obe knjigi in ne bo mu žal.

Vsa naročila prejema tajnik Leposlovno-znanstvene knjižnice S. N. P. J.:

Frank Alad, 2124 So. Crawford Ave. (Adv.) Chicago, Ill.

TEKSTILNI DELAVCI SE POSTAVIJO V BRAN.

NIT POTRPEŽLIVOSTI SE JIM JE UTEGALA

Dne 16. januarja obdržavajo konferenco, da izdelajo obrambni načrt proti podjetniškim mahinacijam.

New York, N. Y. — Tekstilni podjetniki so pričeli prvi s trganjem meze, dasiravno dejstva govore, da se med njimi nahajajo najbolj lakomni profitarji. Ti podjetniki se pa niso zadovoljili samo s trganjem delavske meze, ampak podaljševali so obremenitvi tudi delovni čas. Kritiki so, da so primorani znižati delavsko mezo, ker ni naročil, a v tovarnah, v katerih so delavci močnejši in brez protesta sprejeli znižanje delavske meze, so tudi kmalu podaljšali delovni čas. Tako postopanje je pa kmalu delavcem odprlo oči, da tekstilni tovarnarji naložijo krivice, da nimajo naročil, in odpustajo delavce, da ložje znižajo delavsko mezo, kadar je pa delavska meza znižana, se pa podaljša zopet delovni čas. Delavci so spoznali, da se ravnajo tekstilni baroni po dobro premisljenem načrtu, ki se ga izdelali, da uvedejo v tekstilni industriji za pete take razmere, kakršne so bile pred izbruhom svetovne vojne. To spoznanje je povzročilo, da so delavci na jasnem, če ne podvzamejo obrambnih korakov proti načrtu tekstilnih baronov, da se bodo kmalu nahajali še v slabših razmerah kot pred svetovno vojno, kajti cene za življenjske potrebščine so ostale visoke, meza se znižuje, delovni čas pa podaljšuje.

V dveh novoangelskih tekstilnih tovarnah so delavci že zastrajali, da se tako postavijo po robu proti zniževanju delavske meze in podaljšanju delovnega časa. A. J. Muste, tajnik organizacije tekstilnih delavcev, izjavlja, da je sklicana konferenca petnajstih krajevnih skupin za dne 16. januarja, da se zastopniki delavcev posvetujejo o potih in sredstvih, potrebnih, da se napravi konec podjetniškim mahinacijam. V teh krajevnih skupinah je več ko dvajset tisoč članov. Dnevni red se ni objavil, ampak znanje je toliko, da se konferenca vrši v Bostonu.

Med delavci je opaziti veliko navdušenje za to konferenco, kajti na ustih vseh so besede, da je dosti trpljenja in bede, in če organizacija nisoar ne podvzame za obrambo delavcev, bodo podjetniki kmalu potisnili tekstilne delavce v evropske življenjske razmere.

Irski predsednik zavrača angleške obtožbe.

Dublin, Irsko, 11. januarja. — Eamon de Valera, predsednik irske republike, je danes obelodanil izjavo, v kateri pobija obtožbe v "beli knjigi", ki jo je izdala angleška vlada. Sinjajnovci so v tej knjigi obtoženi, da so med vojno prejemali orožje in strelivo iz Nemčije za revolucijo, ki je izbruhnila o Veliki noči leta 1916. Valera pravi, da ni bilo nobene zveze s pomočjo Nemcev in nobene pomoči iz Nemčije. Pomenjuje Valera si je vse zaroto izmisli Edward Carson, voditelj protestantskih Ircev v Ulsterju.

London, 11. jan. — Iz Dublina javljajo, da so se združile rebelne irske čete, ki so se dalje časa skrivale v hribih okrog Dublina. Združitev se je izvršila kljub naporu angleških čet, da izolirajo posamezne irske skupine in jih zajamejo. Včeraj je bil izvršen napad na nekoga angleškega častnika, ki se je vozil v avtomobilu s svojo ženo v bližini Dublina. Sofer je bil nekoliko ranjen. Krogle so preluknjale obleko ženske, toda ranjena ni bila. Revolucionarji so uničili tri mostove v dublinski okolici.

Washington, D. C., 11. jan. — Frank P. Walsh, prvi zastopnik ameriške komisije za neodvisnost Irske, je predložil komisiji poročilo, ki vsebuje teške obtožbe proti angleški vladi zaradi zločinov na Irskem. Poročilo se glasi, da so Angličani izvršili nad Irce 54.000 slučajev nasilja od leta 1916. Med temi nasilji so umorili, poigri, ropi, zatiranje časopisov itd. Izvršenih je bilo 260 umorov in imena vseh umorjenih oseb so navedena v poročilu; dalje

bilo izvršenih 40.000 napadov na privatna stanovanja.

Turki pretrgali grško fronto v Mali Aziji.

Rim, 11. jan. — Iz Smirne poročajo o ljutih bojih med Turki in Kemalovimi Turki ob reki Meander v Mali Aziji. Veliko število grških ranjencev je dospelo v Smirno zadnje dni. Turke čete so prodrele skozi grško fronto v več krajih. Turki pričakujejo, da pride kralj Konstantin kmalu na fronto.

Senatne volitve v Franciji.

Pariz, 11. jan. Pri volitvah poslancev v francoski senat, ki so se vršile zadnje nedelje, so zmagale centralistične ali "zmerne" stranke; poraženi so bili konservativci na desnici in socialisti ter komunisti na levi. Izvoljeni so trije konservativci, 39 republikanov, 43 radikalcev in radikalnih socialistov in 11 republikanskih socialistov. To poročilo pa še ni popolno. Komunisti so postavili deset kandidatov, ali do zdaj še ni glasu, da je bil kateri izvoljen.

Trgovska pogajanja med Rusijo in Holandijo.

Haag, Holandija, 11. jan. — Leonid Krasin, ruski trgovski zastopnik v Londonu, je vprašal za potni list v Holandijo z namenom, da pride v Haag in odpre pogajanja za trgovino s holandskimi družbami. Holandska vlada je že izjavila, da ne bo stavila nobenih ovir trgovini med ruski in sovjeti in privatni trgovci v Holandiji.

Lenin je bolan.

New York, N. Y., 12. jan. — Tukajšnji židovski časnikarski biro je objavil brežično brzojavko iz Berlina, ki se glasi, da je Lenin zbolel valed velikega fizičnega izčrpanja v zvezi z zadnjim sovjetskimi kongresom. Viktor Kopp, sovjetski poslanec v Berlinu, je priznal, da je Lenin bolan in da so bili poslanci iz Berlina trije zdravniški specialisti v Moskvo. Kopp je dejal poročevalcu, da je po njegovem mnenju Lenin krize živčne onemoglosti valed prenapornega dela in pa radi napadov skrajne komunistične leve, karer je Leninu obtožila, da je "prodal Rusijo inozemskim finančnikom, kot na primer ameriškem Vanderlipu in drugim." Kljub tem napadom je sovjetski kongres odobril Leninov program, ki se tiče inozemskih koncepcij v Rusiji.

Grki poročajo o smagah nad Turki.

London, 12. jan. — Iz Aten poročajo, da so grške čete v Mali Aziji pričele protiofenzivo proti turškim nacionalistom in izvojevale nekaj uspehov. Grki so ujeli 150 Turkov in vplenili nekaj materijala. Tri grške kolone se pomikajo proti Ulaqu, 140 milj severovzhodno od Smirne.

Veliko pomanjkanje živil v Italiji.

London, 12. jan. — Italijanski biljni minister Marcello Soleri je dospel te dni v London. Soleri bo konferiral z živežnim kontrolerjem angleške vlade in mnogimi londonskimi trgovci s sklopi živil v enem položaju v Italiji. Namer njegovoga oblika je, da dobi kakšno pomoč na Anglijskem. Soleri je dejal v intervjuu, da je vprašanje živil mednarodno vprašanje, ki ga morajo zavezniški rešiti za vse prizadete države.

Mehiški delavci ne zaupajo Združenim državam.

Mexico City, Meh., 12. jan. — Carlos Gracidad, mehiški delegat na panameriškem delavskem kongresu, ki se vrši v tem mestu, je predložil, da Panameriška delavska zveza naredi pritisk na vladu Združenih držav za odstranitev samouprave na otoku San Domingu. Gracidad je rekel, da vlada San Dominga lahko dobi trino Mehiko, ako ne bo delavstvo vsega zapadnega kontinenta trino na straži. — Objavljene demonstracije mehiških komunistov proti kongresu so doslej izostale.

Ameriške čete v Nemčiji stanejo še nad 200 milijonov.

Berlin, 12. jan. — Nemška vlada bo na prihodnji konferenci v Bruslu apelirala na zavezniške, da ji naj olajšajo težko bularo stroškov, ki jih ima z vzdrževanjem zavezniških in ameriških čet na okupiranem ozemlju ob Leni. Ameriška okupacija sama stane

Nemčijo 5.500.000 mark zvezne. Stroški ameriških čet znašajo do danes \$283.474.170 in od te vsote je Nemčija že plačala Ameriki 608 milijonov mark.

Angliji je Nemčija plačala 160 milijonov mark, Belgiji 49 milijonov in Franciji 1.427.841.000 mark. Stroški vseh okupacijskih čet so ogromni in Nemčija je do danes plačala dve milijardi mark, kljub temu pa še dolguje vsem prizadetim državam velike vsote.

Francoska vlada je padla.

Pariz, 12. jan. — Leyguesova vlada je danes podala ostavko, ker ji je zbornica izrekla nezaupnico.

Bitka med Črnogorci in Srbi.

London, 12. jan. — Brzojavka iz Rima "Echange Telegraphu" se glasi, da je bilo 120 mož ubitih v bitki med Srbi in Črnogorci. Boji so jadrubali ob vsi stari črnogorski mej. Poročilo pravi, da so Črnogorci napadli Srbe, toda bili so odbiti.

Poljaki zastavili zadnje vrednost za posejlo.

Varišava, Poljska, 12. jan. — Poljska, dasiravno na robu bankrota, še vedno vzdržuje veliko arhivo in mrzlično išče novo posejlo. Poljska vlada se pogaja s nekim ameriškim bančnim sindikatom, kateremu je ponudila železnice kot poročilo, toda pogajanje je še brez uspeha, kajti ameriški bankirji zahtevajo zelo trde pogoje. Holandski sindikat je pri volji posoditi Poljakom 200 milijonov frankov, če mu Poljska zastavi vse državne petrolejske in gasolinake rafinerije.

Ameriški poslanik izstopil iz zavezniškega sveta.

Pariz, 12. jan. — Ameriški poslanik Wallace je včeraj formalno naznanil zavrnitev, da izstopa iz zavezniškega sveta v Parizu; istočasno je eulentni ekonomski svet prejel obvestilo, da ameriški komisar Boyden ni več član sveta. "Matin" piše, da je med zavezniškimi diplomati zavladala po-

RAD BI IZVEDEL.

Na naslov moje sestre Ane Gimpel, omočenke Jakše, doma iz Turke vasi pri Novem Mestu na Dolnjakem. Živela je navadno v La Salla, III. Pisal sem že več pisem, pa nisem dobil nobenega odgovora, pač pa pismo vrnjeno vsolej nazaj meni. Poročati ji imam zelo važne stvari. Cenjene rojake uljudno prosim, da mi sporoče njen sedanjí natančni naslov, kakor bom zelo hvaležen, ako pa bo sama čitala ta oglas, naj se mi nemudoma prijavi na moj naslov: Frank Gimpel, 1315-101st Ave. West Duluth, Minn.

RADA BI IZVEDELA.

za svojo svakinjo Ano Stojnič. Pred šestimi leti se je nahajala nekje v državi Pennsilvaniji. Prosim cenjene rojake, če kdo ve za njen naslov, naj mi ga naznači, ako bo pa sama čitala ta oglas, naj se mi nemudoma prijavi na naslov: Katarina Wriehnik, P. O. Witt, Ill. (Adv.)

ODHOD PARNIKOV.

New York—Tret
16. jan.—Panonia
17. jan.—Servetore
18. jan.—Austrija
1. feb.—Italija
9. feb.—President Wilson
16. feb.—San Gladu
16. marca—Columbie
16. marca—Argentina
25. marca—President Wilson
2. aprila—Belvereda

New York—Havo
18. jan.—La Touraine
20. jan.—La France
21. jan.—La Savoie
4. feb.—La Touraine
15. feb.—Chicago
16. feb.—Leopoldina
17. feb.—La France
25. feb.—La Savoie
8. marca—Belvereda
15. marca—La Touraine
17. marca—La France
19. marca—Chicago
28. marca—La Savoie
2. aprila—La Touraine
12. aprila—Belvereda

New York—Chorvija (Francija)
20. jan.—Imperator
22. jan.—Saxonia
3. feb.—Austrija
8. feb.—Albida
17. feb.—Imperator
28. feb.—Argentina
1. marca—Saxonia
15. marca—Albida
22. marca—Argentina
7. aprila—Belvereda

Za cene in druge podrobnosti se obrnite na:

Zakradok & Colark,
70 — 9th Ave., New York City.

pa je ena valed izstopa Združenih držav iz obeh svetov. Wallace je izjavil, da je premirno delo končano za Ameriko, toda pri izvrševanju mirovne pogodbe ne morejo Združene države sodelovati zaradi tega, ker ameriški senat ni ratificiral pogodbe. Prihodnja finančna konferenca v Bruslu se bo torej vršila brez ameriških zastopnikov. Francozi zdaj pričakujejo, da tudi ameriške čete zapuste Coblena enkrat v mareu. To pomeni, da bodo morale francoske ali angleške čete nadomestiti Američane valed česar bo treba spremiti versatsko pogodbo.

Vojni svet v Franciji ostane še eno leto.

Pariz, 12. jan. — Francija obdrži svoj vojni svet še eno leto.

Naročniki Pozor!

Zaenjenje (Januarja-21.)

pomeni, da vam naročnik-potečenata dan. Ponovite jo pravočasno, da vam lista ne ustavimo. Ako lista ne prejmete, je mogoče vstavljati, ker ni bil plačan. Ako je vaš list plačan in ga ne prejmete, je mogoče ustavljen valed napačnega naslova, pišite nam dopisnico in navedite stari in novi naslov.

Nali zastopniki so veli držitvi tajniki in drugi zastopniki, pri katerih lahko plačate naročnino.

Naročnina za celo leto je \$5.00 in za pol leta pa \$2.50. Člani S. N. P. J. plačajo za pol leta \$1.90 in za celo leto \$3.80.

Za mesto Chicago je za leto \$6.50, pol leta \$3.25.

Za Evropo stane za pol leta \$4.00, za celo leto pa \$8.00.

Tednik stane za Evropo \$1.70.

Naročnino lahko tudi sami pošljete na naslov:

UPRAVNIŠTVO PROSVETA,

2857 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Montford, Wis. Dec. 20, 1920.

Mr. Emil Kiss Bankir,

139 Second Ave., Cor. 8th St.

New York, N. Y.

Spoštovani gospod:

Vaše cenjeno pismo sem prejel in v njem tudi potrdilo iz starega kraja, da je bil denar katerega sem poslal potom vašega posredovanja na Pelko Kovačevića v Jasenovac ob Savi, županija Požeg, je dotičnik v najlepšem redu prejel. Torej se vam zato prisrčno zahvalim za vaš trud in najtopleje priporočam Vas in vašo tvrdko vsem Jugoslovonom, da se obračajo do vas za enake posle.

Ostajam še nadalje vam udani in s spoštovanjem bilježim

Joseph A. Pavlovič, Box 157, Montford, Wis.

JUGOSLOVANSKI KOLE-

DAR ZA LETO 1921.

Poleg katoliških in pravnoslavni godov obsega mnogo drugih zanimivosti, kakor zabavne in podučne povesti, razne koristne navzete za hišo in dom, več pesmic, smešnice itd. Cena mu je samo 25c s poštnino vred. Naroča se pri

SLOVENIJA,

383 First Ave., Milwaukee, Wis.

PRISILJEVANJE V AMERIKO PREPOVEDANO

Ameriški konzulati v Evropi ne bodo imeli pravice izdajati dovoljenja v Ameriko po 4. marca, 1921.

Kdo hoče dobiti dovoljenje v Ameriko, naj si da hitro pri ameriški konzulatu listino, tako da ostane v silu svoj kraj do 4. marca, 1921.

MATJA SKENDER,

Javni notar, v Ameriko in stari kraj.

627 Butler Street, Pittsburgh, Pa.

Starija in Trava in New York stane \$66.00.

Slovenska Narodna

Ustanovljena 9. aprila 1904.

GLAVNI STAN: 2857-59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor.
UPRAVNI ODESEK.

Predsednik Vincenc Calkar, podpredsednik Anton Hraat, Box 140, Canonsburg, Pa., gl. tajnik Matthew J. Turk, tajnik bolnišniške oddelke Paul Berger, gl. blagajnik John Vagrich, upravitelj glasila Filip Golina.

POŠTNI ODESEK.

John Underwood, predsednik, 408 Hay St., Springfield, Ill. Martin Zelenbaker, Box 278, Northbrook, Ohio. Jos. Radlisch, Box 432, Smithton, Pa. Frank Samrak, 3800 Prosser Ave., Cleveland, Ohio. John Krusina, 1048 First St., La Salle, Ill.

OLNIŠKI ODESEK.

OSREDNJE OKROŽJE: Paul Berger, predsednik, 2857-59 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill. VZHODNO OKROŽJE: Jacob Ambroski, Box 244, Moon Run, Pa. Anton Radlisch, Box 73, West Haven, Pa. ZAPADNO OKROŽJE: Anton Suler, Box 104, Green, Kan., za jugoslov. Leo Kukar, Box 244, Gilbert, Minn., za severoslov.

Nadzorni odbor.

Matt Petrovič, predsednik, 15017 Walston Rd., Collingwood, Ohio. Jakob Ambroski, 418 Pierce St., Eveleth, Minn. Peter Harski, 3180 S. Harding Ave., Chicago, Ill.

Tiskovni odbor.

Vincenc Calkar, John Underwood in Matt Petrovič.

Združeni odbor.

Predsednik: Frank Alst, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill. John Tricli, Box 161, Lawndale, Pa. Jakša Oves, 242 Englewood, Detroit, Mich. Jos. Shuk, 1101 E. 42. St., Cleveland, Ohio. Mary Udevit, 1904 So. Rutin Ave., Chicago, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Korn, 6902 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

ODGOVORNI UREDNIK "PROSVETA": Jola Zverinik.

POZOR! — Korrespondenca s gl. uredniki, ki daje v glavni uredni, se vrši takole: VSA PISMA, ki se nanašajo na posle gl. uredništva se naslovijo: Predsedništvo S. N. P. J., 2857-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVJE: Bolniška tajništvo S. N. P. J., 2857-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. DENARNE POSILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote vabe se naslovijo: Tajništvo S. N. P. J., 2857-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNIŠKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2857-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. Vse prihodnje glade posiljevanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo M. Petroviču, predsedniku nadzornega odbora, lister naslov je naveden. Vsi prisli na gl. porotni odeski se naj pošiljajo na naslov: John Underwood, 408 Hay Street, Springfield, Ill. Vse prihodnje priložnosti v glasilu se naj pošiljajo na naslov: Predsedništvo S. N. P. J., 2857-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. Vsi dopisi in drugi spisi, znamenja, oglaš, naročnine in sploh vse, kar je v zvezi s glasilom jednote, naj se pošilja na naslov: "Prosveta", 2857-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Pozor Slovenke!

Želim se seznaniti s Slovenko v starosti od 32 do 38 let, naj si bo deklet ali vdova, čeprav ima enega ali dva otroka, mora pa biti naprednega mišljenja. Lastujem svojo farmo, imam dve hčerki prva je stara 6 in druga 4 leta. Star sem 44 let. Vsa pisma in sk. ke naj se pošiljajo na moj naslov: Vincenc Jelerič, P. O. Box Diamond, Wis. (Adv.)

KUPUJEM delnice Cooperative Society of Amerika in plačam za nje po \$30 za vsako delnico. L. J. Mather, 6807 Union Ave., Chicago, Ill. Phone Englewood 187.

PREKLIC.

Podpisani preključem vse besede, ki sem jih govoril o F. Steh-laju zaradi onega pisma, kot se neresnično. Leo Lamick, Black Diamond, Wash. (Adv.)

1921

EMIL KISS, BANKIR

133 Second Ave., New York, N. Y.

S svojo petindvajset letno skušnjo stavim na razpolago moj bančni ured vsem Jugoslovonom za vseh vrst posle kot:

POSILJANJE DENARJA v vse kraje Jugoslavije po najnižji ceni, bodisi v kronah, dinarjih ali v dolarjih.

PRODAJAM VOZNE LISTKE na vse črte po vstanovljeni ceni.

PREJEM DENAR NA ULOGE in plačam po 4% obresti.

Ako želite dobiti svoje v Ameriko, obrnite se na našo banko, katera vam da vso potrebna pojasnila in ugodnosti, kako jih zamorete dobiti.

Ali ste izvršili svojo dolžnost?

Ali ste se kaj pomagali vašim trpetim sorodnikom v domovini? Ako ste, tedaj nikar ne pozabite jim še nadalje kaj poslati.

Ne pozabite,

da pri nas ni bil še nihče prevaran. Naša potreba je vedno med najboljimi. Pri pošiljanju vašega denarja se vedno poslužite naše tvrdke. Vam gotovo ne boče nikdar žal, ker naše cene so najnižje in plačamo v domovini v najkrajšem času, kar vam tudi dokažemo s potrdilnim podpisom prejemalec.

Prejemamo denar tudi na hranilna vloga in plačamo po 4% obresti.

Prejemamo denar tudi na hranilne vloge. Našim potnikom preskrbimo vse potrebne listine (pose) za potovanje in uredimo vse BREZPLACNO.

Vam preskrbimo svoje in starega kraja hitro in gotovo, ter opravljamo vse javne posle in notarska dela.

Za vsako potrebo pridite osebno ali pa pišite na:

NEMETH STATE BANK,
IVAN NEMETH, predsednik.
10 E. 22nd Str. NEW YORK, N. Y. 1067 Second Ave.

Novice iz Jugoslavije.

"Pravi suveren". Pod tem naslovom piše beogradska list "Republika". Jugoslavija odnosno država SHS se nima svojega kralja niti ga je kdaj imela. Srbija je imela svojo dinastijo in svoje kralje, a imela je to tudi Crna gora. Toda ne Srbije ne Črne gore ni več kot posebnih držav. One ne moreta novi državi vsiliti ne svojega lokalnega imena, ne svojega grba, ne svoje pravoslavne vere, ne svoje ustave, ne svoje notranje organizacije pa tudi ne svoje dinastije. Zato smo se jo z delom političnih čimteljev — ne da bi se vprašal narod — ustvarila državna zajednica z začasnim narodnim predstavništvom in začasnim regentom. Narod ima po svojih izvoljenih absolutno pravico, da to sprejme ali pa odbije. Njegova odločitev ni podrejena nikakršni pravni sankciji, ker ni enega čimtelja, ki bi v novi državi imel neke svoje najvišje pravice. Pri nas tačas nimamo niti stalno urejene države, s katero bi se moglo sprejeti tistega, kar jim ponuja Srbija, ki je štela vsega štiri milijone. Nova država si more izbrati obliko vladavine, ime, državnega poglavarja in ustanove po svoji lastni volji. Ni hče ji ne more in ne sme ničesar vsiliti od tistega, kar je bilo v Srbiji in Črni gori. — Ako Hrvati in Slovenci, ako Srbi iz Črne gore, Bosne, ali Vojvodine hočejo edinstvo, toda ne v monarhiji — kdo jim sme to monarhijo vsiliti? — Vprašanje je jasno in čisto to, ali so mišljeli splošni narodni interesi ali pa interesi ene družine? Ali hočejo tisti, ki so na čelu državi in ki so ravno zato dolžni, da živijo tudi svoje življenje za blagor dežele in naroda — doprinesiti manjšo in lažjo krtev, ako se mora samo za to cenno ustvariti zanesljivo edinstvo. Ali bi smeli misliti, da je v naj-

višjih osebnosti manj moralne moči, manj ljubezni za edinstvo, manj poštenosti, nego so je pokazali pripristi in revali močje iz ljudstva, ki so žrtvovali kri in jetje in življenje zaradi narodnega edinstva?

K vsemu o šoliranju amerikanov pismo na ljubljanski pošti. Iz časopisnih poročil je običajno znano, da si je na ljubljanski glavni pošti nekaj mlajših uradniških moči prisvojilo iz pisma, ki prihajajo iz Amerike v Jugoslavijo, denarno vsebino in pa deloma tudi pisma sama. Stvar preiskuje sodnja in poštna uprava z vso intenzivnostjo. O uspehu preiskovanja se bo javnost kasneje obvestila. Da se ne ponovijo take in slične manipulacije z ameriškimi pismi, se ustanovi pri ljubljanski špediciji poseben odtok, kjer se bo prejemala in odpravljala ameriška pošta od deljeno od druge tujezemske pošte.

Malomarnost šolske uprave v Mariboru. Iz Maribora poročajo, da v mariborskih šolah še sedaj noče pustiti šolske uprave kuriti. Otroci pridejo valed deževnega vremena v zadnjih dneh v šolo mokri, v mnogih slučajih imajo strgane čevlje in taki morajo ves dopoldan sedeti v mrzli sobi. Pri takem stanju naj učence pazno sledi pouku! Več staršev valed tega sploh noče pošiljati svojih otrok v šolo, ker nočejo, da bi si otroci pokvarili zdravje.

Ustrelil je očeta. Jožef Spindal v Velikih Kmpoljah pri Muljavi. Oče Spindal je bil posestnik in se je pravkar vrnil iz Amerike. Ker sinu ni hotel prepustiti gospodarstva, sta se v pijanosti sprla in sin je očeta ustrelil z revolverjem v trebuh. Oče je umrl, sina pa so zaprli.

Isprede celjske porote. — Jože Zolgel in Ivan Geršak sta ukradla živino, obleko in drugo po konjškem in šmarškem okraju, in bila valed tega obsojena, prvi na 5 let, drugi na poltretje leto. — Jav-

no Javornik je zato, ker je v Zidnem mostu ukradel razne predmete iz železniških voz obsojen na 18 mesecev težke ječe. — Jožefa Neubauer služkinja pri Antoniju Obad v Celju, je zadnji ukradla raznih stvari v vrednosti 10.000 K. Zato je bila obsojena pred poroto na 18 mesecev težke ječe.

Grožen zločin se je pripetil na vlak, ki je ponoči vozil na progi Subotica-Baja. Neznani zločinci so med vožnjo zagnali strojevodjo v ogenj kotla lokomotive. Prvi se tri osumljene kurjače.

Državni pravdnik v Zagrebu je dvignil valed kmečkega upora na Hrvatskem obtožbo zoper 87 vstajnikov. Obtoženi so prestopkov tatvine in ubojev, katere so obtoženci izvršili v Kašini in okoliških krajih.

Najdba potopljenih ladij vlačine pri Kovinu. Vodno stanje Donave in Save je deloma tako nizko, da ga že dolgo ne pomnijo. V donavskem rokavu pri Kovinu so sedaj našli pet ladij vlačine, o katerih niso zadnji dva leti ničesar vedeli. Ko je oktobra 1. 1918 došlo do poloma Avstro-Ogrske, so na begu iz Srbije prišle omenjene ladje do Kovine, odkoder jim ni bil beg več mogoč. Posadka je ladje potopila v rokavu Donave. Ladje so bile že popolnoma zasupe s peskom in prerastle s protjem. Iz dimnika ene izmed ladij so rastle sedaj že mlade vrbe. Nekaj stotin delavcev je takoj prišlo z dviganjem potopljenih ladij. Ladje so vredne okoli 20 milijonov dinarjev.

Demistija klerikalnih članov pokrajinske vlade v Ljubljani je sprejeta. Dosedanjemu poverjeniku za notranje zadeve dr. Leonidu Pitameu je poverjena začasno vodstvo.

Otvoritev konstituantne. Belgrad, 12. Prva seja ustavodajne skupščine se je začela ob desetih. Vse lože so bile prenapolnjene, v novinarskih ložah pa je bila prava gneča. V dvorani so bila poslanska mesta večinoma zasedena.

na. Skrajno levice so zasedli komunisti, ki so okraiali svoje prsi z rdečimi kokardami. Poleg njih so sedeli poslanci zemljoradnikov in seljske stranke dalje v sredini na enem krilu leve in na enem krilu desne pa so zasedli mesto demokratije, potem pa radikalci, dočim so skrajno desno okupirali socialisti in Jugoslovanski klub, ker niso imeli mesta na levi. Za radikale je sedelo sedem poslancev bosanskih težakov. Od hrvatske zajednice je sedel dr. Drimković na ministrski klopi, ban dr. Leginja pa je sedel spredaj v odseku demokratov. Muslimanska stranka je zasedla mesta v sredini za demokratije. Med demokratije in seljske stranke so sedeli republikanci. — Prvi je govoril dr. Milan Roje ki predlagal za predsednika seje g. Nikola Pašića, ki je bil pozdravljen z burnim aplavzom. G. Pašić je stopil na predsedniško tribuno in pozdravil skupščino ter omenjal važnost konstituantne ter prepričanje, da bodo narodni poslanci složni v delu, da se utrdi osnovna načela države. Seja je potekla mirno. Pri vseh poslušalcih je vladala pozornost in interes, tako da se je ves čas zastanka čul samo glas govornika. Po seji so poslanci odšli k mafi.

Birokratska korupcija. Pod tem naslovom pišejo: "Radniške Novine": V državnem vojnem odboru so bili kot pomočniki namočeni g. Gabrić, Momčilo Radovanović in Aleksa Milik. Ti trije gospodje so razen svojih visokih plač kot višji državni uradniki in poleg dnevnice (40 dinarjev) dobivali še 50 dinarjev dnevno, čeprav ta čas niso nič delali. Predsednik parlamenta g. Vučković pa je kot član državnega odbora dobival po 150 dinarjev dnevno, čeprav ga skoro ves čas ni bilo v Belgradu bilo, je na državne stroške hodil na volilne agitacije. Ali se ni dobili! Sedaj zahtevajo od vlade za svoje delo v državnem odboru še vsak po par tisoč dinarjev nagrade. Navsezadnje pa so vsi sedli k mizi in napisali vloge, v katerih hvalijo sami sebe in se za "zasluge za narodno stvar" predlagajo za visoka odlikovanja.

ZVEZNA POŠTNA HRANILNICA.

Chicago, Ill. — Zvezni poštni urad poroča, da je izdal ob priliki avoega desetletnega obstanke nove hranilne karte s prvim januarjem t. l.

Zvezna poštna hranilnica je prišla poslovati prvega januarja 1911. Vsota vseh ulog znaša sedaj nad 162 milijonov dolarjev. Ko je kongres ustanovil poštno hranilnico je določil, da ne sme znatni vlogi posameznega vlagatelja več kot 500 dolarjev in ne več kot sto dolarjev na mesec. Pozneje je to spremenil in sicer določil najvišjo vsoto tisoč dolarjev in določeno vsoto kot vlogo na mesec je odpravil, in je vsakdo lahko vložil na mesec kolikor je hotel. Nekaj časa pozneje je zopet spremenil določeno vsoto kot najvišjo vsoto v poštni hranilnici in je določil, da lahko vsakdo naloži na poštni hranilnici do 2500 dolarjev. Hranilne karte dobi na zahtevo vsakdo brezplačno na poštini uradih.

HARDING POVABIL THOMPSONA NA SESTANEK.

Marion, Ohio. — Novoizvoljeni predsednik Harding je povabil čikaškega župana Thompsona k sebi na privatno konferenco. O čem sta konferirala, ni znano.

NARAVNEMU OLJU JE PADLA ZOPET NEKOLIKO CENA.

Pittsburgh, Pa. — Cena za sod sirovega naravnega olja se je znižala na \$3.75. Padla je torej za 25 centov.

PUSKE NISO DOBRE IGRAČKE TUDI ZA MILJONARJEVE OTROKE.

Chicago, Ill. — 10-letni Joseph Leiter, sin milijonarja, se je posrečeno ustrelil, ko je bil na lovu na divje rase v St. Louisu. To dokazuje, da so milijonarjevi otroci v tej starosti ravno tako nemni kot delavčevi in da je za nje bolj kos kruha kot pa lovski puška.

Sploh je pa lov na divje rase v januarju prepovedan. Ali mogoče postojajo posebne lovske postave za milijonarjeve otroke.

AMERIŠKO LJUDSTVO BO PLAČEVALO ŽELEZNIŠKIM BARONOM, DA BO KAJ.

Washington, D. C. — Zakladniki in drugi uradniki cenijo, da bi vlada morala plačati železniškim družbam za šest mesecev šest sto milijonov dolarjev, da bi izplačan delničarjem garantiran dohodek.

Te številke govore, kakšno breme je naložila Esch-Cummingsova železniška predloga ameriškemu ljudstvu.

Besna "ustavodajna skupščina" v Parizu.

Pariz, 11. jan. — Kakor je že bilo poročano, se je v Parizu sedla skupina poslancev bivše ruske ustavodajne skupščine, katero so boljševiki razgnali v decembru 1917, ko je zborovala v Petrogradu. Kerenski in Miljukov, ki sta aranzirala zborovanje "skupščine" v Parizu, sta razposlala 200 brzojav, toda prišlo je le okrog 40 poslancev; med temi je tudi nekaj poslancev bivše caristične dimpe. V skupini so zastopane štiri stranke: socialni revolucionarji, menševiki (socialni demokratije), ustavni demokratije ali kadetje in mohamedanci. Vse štiri stranke imajo ločene sestanke, na katerih se posvetujejo o skupnem programu. Namen zborovanja je, da se sporazumejo na kompromisu in izdelajo skupni program za bodoče politično delovanje v Rusiji. Zborovalci imajo kipe resolucij, nimajo pa denarja in v upajo, da ga dobe od zaveznikov. Černov, bivši poljedeljski minister za časa Kerenskijske vlade, predlaga "ustavodajni skupščini" v Parizu.

Nekaj pojasnil glede dohodninskega davka za leto 1920.

Washington, D. C. — Marsikateri ni na jasnem, katero osebo smatra davčni zakon za "družinskega očeta", in preteklo leto so imeli davčni uradi precej dopisovanja ravno glede tega. Davčni zakon smatra za "družinskega očeta", sleherni osebo, ki skrbi za osebo pod 18 leti ali za pohabljenca, ki so nezmogočni za delo, da bi se preživeli, ki so v krvnem sorodstvu ali katere je posinovil in ki živijo skupaj v enem stanovanju. Tak "družinski oče" je lahko tudi oženjen, ki pa skrbi za svoje mlajše brate ali sestre, ali sploh sorodnike, ki so mladoletni to je, da se niso preokorčili 18 let ali pa za sorodnike, ki so fizično (telesno) pohabljeni in so nezmogočni skrbeti za se ali ki so v takem duševnem stanju, da ne morejo skrbeti sami za se. Isto velja tudi za vdovele osebe. Toda v vsakem slučaju pa mora izpolniti predpisane davčne listine, ako znaajo dohodki tisoč dolarjev ali več ako je neoženjen, ako je pa oženjen pa od dva tisoč ali več.

Neoženjena oseba se smatra za družinskega očeta, ako ženska, huda gospodinja, ako sama skrbi za osebo, kot zgoraj navedeno. Ako so starši prisiljeni iz takih posebnih vzrokov imeti svoje otroke pri sorodnikih ali če drugje na stanovanju in hrani, so otroke upravičeni odračunati za vsakega otroka po dvesto dolarjev in so tudi oproščeni od dohodninskega davka do dvesto dolarjev.

Akoravno se jaka oseba ne smatra za "družinskega očeta" (hišno gospodinj) kljub temu lahko odračuna dvesto dolarjev za vsako osebo, ki se ni preokorčila 18 let ali ki ne more sama sebe preživljati valed trajne bolezni ali pa starostne otemoglosti. Toda pri tem je treba vpoštevati to, da davkoplačevalce mora prispevati k vsoti za vzdrževanje take osebe več kot polovico vsote, katero potrebuje dotična oseba za življenje. V pojasnilu naj služijo sledeči slučaji: Ako sin, ki živi v kakem drugem kraju ne doma, skrbi s svojim zaslužkom za svojo mater, ki je nezmogočna valed starosti skrbeti za se. Ako polje svoj mater več kot polovico, kot ona potrebuje za svoje življenje, je upravičen odračunati od svojih dohodkov dvesto dolarjev. Ako je pa mati fizično, še sposobna preživljati sama sebe se smatra vsota, katero je poslal sin, za darilo in nima pravice odračunati od svojih dohodkov dvesto dolarjev. Ako pa sin živi skupno s svojo materjo, ki je nesposobna za delo in je popolnoma odvisna od svojega služnika, se sin smatra za "družinskega očeta" in je oproščen od dohodninskega davka od vsote dva tisoč dolarjev in poleg tega je pa še upravičen do odbitka dvesto dolarjev kot za oskrbo za delo nezmogoče osebe. Toda pri tem je pa treba vpoštevati, da davčni zakon ne dovoli odbitka dvesto dolarjev, ako en zakonski mora skrbeti za drugega, ako je popolnoma nezmogočen za delo, namreč, ako je moč telesno ali duševno nezmogočen opravljati delo in mora žena sama skrbeti za življenje cele družine, ali pa o bratru.

Udovec mora skrbeti za svojega edinega otroka, ki pa se ni dosegel starosti 18 let. Toda ne briga se dovolj za njega. On je oproščen dohodninskega davka do vsote tisoč dolarjev in poleg tega pa lahko odračuna za otroka dvesto dolarjev, ali da je oproščen dohodninskega davka do vsote 1200 dolarjev.

"Prosveta" prinaša zanimive vesti vank dan. Ali ste naročili naš dnevnik "Prosveta"?

SAMA.

Povest. — Pisatelj F. S. Pinčgar.

(Nadaljevanje.)

"Tako! Odrzano od sveta! — Saj to je naš pokle! Kot učiteljica na kmetih sem odrzana od vsega, kar se imenuje svet. Družbe nič, kruha malo več kot nič, to je svet! To je Sahara, ljuba duša, Sahara, pusta in prazna kakor zemlja pred stvarjenjem."

"Popolnoma brez zabave pač niste in brez družbe tudi ne. Imate kolegino, knjige, krasne izprehode —"

"Kolegino imam — pa ta ima pokle, zato ni ljubezni med nama. In izprehodi! Ali naj na stara debla trkam in se s smrekami pogovarjam, pa s tičkami, kakor princezine v bajkah. Za take sanjarije mora biti človek nekoliko trčen, jaz pa nisem. To ni svet in to ni življenje! Vaj zame ne!"

"Gospodična koleginja, ste rekli, ima pokle!"

"Da, ima ga, kakor ga sto drugih nima. To je naš socialist! Vaj jaz je tako nazivam. Ste bili že pri njej!"

"Se pa!"

"Pojdiva, Vas spremim. Čudili se boste!"

Mara in Alena sta stopili v Minkino stanovanje.

"Najina koleginja — Alena —, naš socialist — Minka!"

"Mara, Mara, vedno nepopolnija porednica!"

Minka je odložila škarje in meter in prisrčno pozdravila Aleno.

"Poglejte, njeno stanovanje je modni salon!"

Mara je dvignila na mizi za krog prirejene otroške predpasnike in jih kazala Aleni.

"Za Miklavža pripravljam, za revne šolarice."

"To je zares lepo, gospodična! Boste še mene neli. Nič ne razumem."

"Drage volje! Kar pridite!"

"Ti socialist, ne boš mi izkvaril dekleta! Pomislite, Alena, kaj neki ima Minka od tega? Projači, sama daje od te revščine, kar ima, urezuje, šiva — če to ni smešno —! Če nočejo ljudje sami oblačiti otrok, naj bodo nagi, kaj me briga!"

"Gospodična Alena, ne verujte vsega! Mara je navihanka! Kolikokrat mi pomaga do polnoči, še dalje!"

"Kajpada pomagam, da ne zblaznim od dolgega časa."

Mara je stopila k stojalu za knjige.

"Poglejte, kaj ima tu! Perutinarstvo, Vrtmarstvo, Homeopat — Kmetijstvo —"

"To je moj svet, to je moje veselje! Mara, ne več, kako je Britaneu pomagal akoni! Izborjen uspeh!"

"Nikar ne pripoveduj, Minka! Kadar se lotiš bomb, tedaj me pokliči, da razbija ta pusti svet!"

"Ali pa tedaj, ko se naučim ženine delati —"

"Potem pa volje! Kar ni treba!"

Vse tri so se zasmejale.

"Kaj pa to? Ženin! Ljubček!"

Mara je pokazala na Alenino razglednico, ki je gledala izza pisa.

"Ba, valjivec!"

Mara se je sklonila, da je videla pisavo.

"Oho, ga poznate!"

"Koga?"

"Bresta! Saj je njegova pisava!"

Alena je bila vidno v zadregi, kar je Mara silno veselilo.

"Kaj ga poznate? Enkrat sem govorila z njim, pa že poklija razglednice!"

"Dekle, le pazi!" ji je nametknila Mara.

"Mar mi je!"

"Ste pa Vi njemu, kakor se vidi! Vam ga privoščim, jaz ga nočem, za ves svet ne. Tega že ne! Takle idealen fantast, takale mehkoča. Moja mora biti mož, skala, da se ima žena kam opreti, kakor vinska trta ob kolje."

"Mara, ne zarekaj se!"

Minka je izpregovorila to s čudovito resnobo, z dvignjenimi obrvmi in žugajočim prstom. V tej besedi v tem pogledu in v tej kretnji je bilo nekaj, kar je pretreslo. To sta občutili obe, Alena in Mara. Umaknili sta se očem Minka, pa ob istem hipu se sami arčali a pogledi. In obe sta brali v obeh druga drugi skrivnostno tajno, kakor veliko, v bodočnost zapisano vprašanje.

Tedaj je zazvonilo poldne.

V.

"Viktor, kako je bilo?"

Tako je vprašal sina oče, ko al je po večerji naliyal v kozarec terana.

"Dobro. Kajne, Alena, da sem bil priden?"

"Je šele prvi dan, Viktorček! Pohvalo boš moral pošteno zaslužiti. Zato danes še nič ne rečem."

"Jo bom, jo bom, jo bom!"

Dekle je poskakoval na stolu in gledal v lice Aleni, ki se mu je smehljala in mu z roko gladila razkuštrane lase.

"Lej, Stefan, kako se imata rada! Res me veseli, gospodična! Kakor nalaše ste zauj!"

Mati je naliyal čaj v skodelice.

"Je prav tako", je prikimala Stefan ženi ter al točil vnovič.

"Meni tudi čaja!" je prosil Viktor, ko je opazil, da zauj ni posodilec na mizi.

"Zate ni čaj! Ti dobiš piškot in jabolko! To je za otroke!"

Viktor je pogledal očeta, ki mu je odrekel čaj, se namrdnil, izbulil veliko obočje in začel ee frati franje namiznega prta.

"Pukti!" je zagrmlal oče. "Če ne —"

Ogl se je po leskovki, ki je ticala za podobo na steni. Pajčevine so visele od nje.

Tudi Alena se je ozrla tja, zagledala pajčevine na šibi in skoro bi bila na glas izpregovorila:

"Za parado!"

Viktor se ni zmenil za očetov grozeč pogled na šibo. Vstal je in se šel v kot kužat.

Alena je stopila k njemu.

"Ne jokaj! Vzemi piškot in jabolko! Jaz tudi ne bom pila čaja, ker te imam rada! Vidiš, zaradi tebe ne!"

Viktor se je obrnil, oči vse zasolzene.

(Dalje.)

CUNARD ANCHOR LINE

Parnik "ITALIA" odpluje dne 25. jan.

Parnik "PANONIA" odpluje dne 18. jan.

DUBROVNIK in TRST

DUBROVNIK in TRST

Cena tretjem razredu je Dubrovnik \$125.00 Trst \$115.00 in \$5.00 vojnega davka.

Cena tretjem razredu je Dubrovnik \$125.00 Trst \$115.00 in \$5.00 vojnega davka.

V vsem mestu je zastopnik te družbe. Oglajte se pri njem.

CUNARD LINE

PARNIK S. S. SAXONIA, 14,300 ton, Jan. 22.

Cena kabinam \$180.00 in \$5.00 vojni davka. Cena v tretjem razredu \$125.00 in \$5.00 vojni davka.

Največji parniki naravnost V HAMBURG.

Cena v tretjem razredu na Odaburg via Hamburg je \$129.36 in \$5.00 vojni davka.

Zastopnik te družbe je v vsem mestu, oglajte se pri njem.